Лекција 12: Појам ауторске приповетке, Лаза Лазаревић *Све ће то народ позлатити*

Кликом на линк https://portalibris.rs/laza-lazarevic-i-srpski-psiholoski-realizam/сазнај више о животу и делу чувеног српског лекара и књижевника Лазе Лазаревића

ЗАДАТАК

Пажљиво прочитај текст који следи и након читања сажето забележи своје утиске. Обрати пажњу на врсту дела, време и место радње, тему дела и ликове у њему.

Лаза Лазаревић: *Све ће то народ позлатити*

И сумрак се поче хватати, а лађе још нема. Свет који ју је и чекао поче се разилазити. Оде и дечко с црним земичкама и капетаница с бајатим лицем. Одоше и оба практиканта, с Марком столаром, свадивши се најпре с гостионичаром што им је точио још прошле среде отворено пиво. Пођоше и кочијаши нудећи се да по два гроша возе у варош; али већина, "ради апетита" или "опружања ногу", оде пешице заметнувши прут на раме а палац од леве руке за шпаг од пршњака. Ни жена Маринка магазаџије не хтеде сести у кола већ пође са својим маленим друштвом пешице, окрећући час по леђа онима с којима је говорила и то не из непристојности, већ просто због тепелука који тако безазлено блисташе, као да је Зајечар процватио, а кроз Књажевац протекла река од млека.

Сунце се беше расплинуло у далекој прекосавској равници, и само још поврх места где га је нестало пружаху се у небо дугачке, светле беличасте зраке, као да је отуд са запада помолио неку грдну шаку са раширеним и нагоре окренутим прстима - управо онако како то праве добри и рђави молери. Сава, која је била тако опала да се готово на сваком месту могла газити, сањиво отицаше, одбијајући слабачак црвенкаст рефлекс од облачка поврх ње.

Замало још, и свет се сасвим разиђе. Осим слугу и чиновника паробродских на обали стајаху још само два човека, - један у фесу и чакширама, други у мундиру и мамузама. Онај у фесу - Благоје казанџија - цео дан нестрпљиво ходаше: сваки час запиткиваше кога поштогод; обрташе се непрестано, као да га цела снага сврби па не зна одакле да се почне чешати; улажаше у станичну гостионицу и чисто као да ће одоцнити усплахирено истрчаваше поново напоље, упирући поглед далеко преко мирне Саве. Његово лепо избријано, чисто лице, с лаким површним борама, налик на оне облачке на ћилибару, са седим золуфима и брковима, стајаше некако у контрасту с маленим, плавим, ведрим очима које живо, па ипак с поуздањем, скакаше с једног предмета на други. Чибук је непрестано држао у зубима, палећи лулу истресеним кокицама. Сваки час је запиткивао и момке и агенте: Што нема лађе? Да ли има каква депеша? Је ли вода тако мала? Вуче ли какву теретницу итд., - на што му и момци и агент, с урођеним господством страних држављана, врло укратко и осорно одговараше.

Капетан, пак, по имену Танасије Јеличић, стајаше готово цео дан на једноме месту, подбочивши се на сабљу. Лице му беше окренуто страни с које лађа долази, а очи уморно и нестално блудише око тога места, као оно сасвим изгубљена главчина око оједене

осовине. На његову лицу не беше онога хероичнога изгледа који се кадшто виђа и на пенсионисаним потпуковницима, па ипак оно те опомиње на омарину иза које се диже олуј, одећу и ћерамиде с кућа и капе с глава. Пуначки, малени, с обе стране пострижени бркови, мален али подебео нос, осредње смеђе очи, рехаве обрве, округао обријан подбрадак и чисти, масножути, али не мршави образи, мала уста с поверљивим контурама, велике руке, аљкава униформа, а као снег бела кошуља и као млеко чиста сабља, - све то издаваше господина и гејака, човека од кога ишчекујеш да зна аранжовати кадрил и очистити оштрицу, а опет те нимало не би изненадило кад би он окренуо дами леђа, обрисао нос салветом или чак забо виљушку у локумиће.

Он дакле стајаше, а казанџија се непрестано вртијаше. Напослетку, кад мрак стиже пре лађе и не могаше се видети ни златан перваз на агентовој капи, и њих се двојица покуњени вратише у механу.

- Нема је, па нема! - рече казанџија љутито као човек коме не иде карта.

- Нема је - рече и официр, али мирно, као периодичан чиновник који зна да после пет година мора доћи класа.

- Што ли, Боже? - рече опет казанџија. - Ваљда..., та да... овде и нема Турака... А лађа се ваљда и не може бобандирати?

Капетан ћути.

- Кога ви чекате? - упита опет Благоје.

- Жену!

- А ја сина! Рањен је.

Он се мало стресе, брзо стаде истресати скоро пуну лулу и поново је напунивши и палећи настави преко чибука:

- Али лако, сасвим лако! Писао ми је његов друг Јоле. Овде и овде! - он руком показа сасвим неодређено: најпре преко леве плећке, па онда дуж целе десне ноге.

- Само га окрзло! Отпуштен је кући из болнице да се поправи, па после у име Бога опет!... И треба... треба гонити пексијана!... Само нека нам је Бог у помоћи!...

- А шта вам је син? - рече капетан, почињући учествовати у историји казанџијиној.

- Мој син? - Казанџија! Ех, да видите како тај ради. У њега рука, видите, овде дебља него у мене нога овде. Ја сам због ових оскудних времена продао све што сам имао - шта ће ми? - , само сам алат оставио. Али док је његових руку и алата, биће нама двојици хлеба, па баш да нас је и десеторо.

- Знам, знам - рече капетан -; али шта је он у војсци?

- У војсци? Пешак! Јест, пешак! Ја увек кажем: ти, брате, ти би требало да си тобџија. Ти би лепо могао повући топ. После, оно кад груне - милина човеку чути! Али он хоће у пешаке. Каже: ово вреди, - ако ћеш на пушкомет, ако ћеш за гушу! Страх те погледати кад се наљути. Тај где удари, ту трава не ниче!

- А где је рањен?

- Богами, не знам. Не знам - бадава! Писао ми је, истина, његов друг Јоле, али ја сам заборавио. Смешна имена тамо. Ево писма! У две борбе - у две...

Он извади сасвим масно и изгужвано писмо из ћурчета и предаде га капетану који га понесе у руци да га прочита спрам свеће у механи.

Уђоше у механу с масним дугачким столовима, чаћавим зидовима и од мува упљуваним сахатом. На вратима која воде у авлију стоји написано облигатно "Срећна Нова година" итд." а испод тога "Илија! Сремчевић 14 гро: од-раки". На среди таванице обешена лампа чкиљила је, једва пробадајући зраке кроз већ сасвим црно стакло. Насред среде стајаше једна дрвена столица са сламним седиштем и сломљеном и тако живописно испруженом ногом као да хоће да се фотографише.

Капетан седе на дугачку клупу крај прозора и поче читати врло замрљано писмо. Благоје склони најпре ону столицу, псујући "што ће ово чудо овде", седе после према капетану, загрну рукав од ћурчета и погледа по столу, хтевши се налактити. Али се одједанпут, трже видећи по столу грдну, црвенкасту масну мрљу.

- Ej ти, море! Е, ово је баш преко јего! Гледај ти, молим те: мало не покварих копоран! Чујеш ти, бре, ходи овамо! Обриши ово!

Однекуд из мрачног угла довуче се једно прљаво створење.

- А шта је ово овако масно? Је ли, магарче?

- Па, механа је, мајстор-Благоје, - рече прљаво створење с толико непобитног разлога, да се Благоје разгоропади:

- Е, гле ти њега! Међер си ти неки мудрац! Па ваљда не седе свиње у механи?

Читалац ће се врло огрешити ако помисли да је Благоје какав чангризало, - боже сахрани! Сада је он само у грозничавом стању од нестрпљења, па тражи само себи занимања. Пристао би он сад и да се бије, и да га бију - само да му прође време. Није он, иначе, био баш ни врло разговоран човек, и вечерашње његово управо нападање на свакога кога сретне беше само очајнички покушај да разагна чаму. Због тога он опет јуриша на капетана:

- Јесте ли видели онога с ногом?

- Кога с ногом?

- Та онога без ноге?

- Кога без ноге?

- Та онога са штаком?

- Кога са штаком?

- Са штаком! Онога што су му доктори одсекли ногу!

- А што су му одсекли?

- Па, кажу, хтео је да умре од ране што је добио на Јавору, па му онда одсекли ногу, па сад иде без ноге... Зар ви не знате онога с ногом?

- Не знам - рече капетан - нисам га видео.

- Па све проси пред црквом!

- Хм!

- Ух, Боже! - Благоје се стресе. - Овакав бадрљак амо! Боље би му било сто пута да је умро! А он ништа - жив! Па још пуши! Ништа му, каже, не шкоди!

- Па дабогме!

- Само то ми се не допада што проси.

- Па мора да једе!

- Знам! Али он кад је у рату изгубио ногу, треба да му се плати! Лепо да му кажу: На ти, брате! Хвала теби који си за нас пролевао крв, и таке ствари... Човек је, у неку руку, то се види - како да кажем? - изгубио ногу, иде на штаци! Сад њему треба да једе, да пије. Хоће, богме, и лулу дувана... Човек је...

Капетан се осети позван да објасни казанџији положај инвалида:

- То је лепо што је он за своју земљу осакатио себе. Али зато он не може тражити сад да буде саветник. Видите: сваки онај који је пролио крв за своју земљу треба да се рачуна у срећне, јер се одужио својој мајци, својој земљи. Сваки је дужан својој земљи, земља није никоме ништа...

- Е, знам и ја те ваше филозофије! Знам ја, ако ћеш, и "земља јеси, у земљу одитеши"! Али дај ти, брате, штогод у жива уста! Видите: то је чисто..., како да кажем?..., то је страшно погледати! Довде одсечено, - а човек хоће хлеба! Па сад зар да проси? Мора! Не може да оре, не може да копа! Па још, може бити, понекипут слабо што и напроси. Бре, да је мени власт, ја бих и знао шта бих радио! Ја бих лепо из куће у кућу. Уђем, унутра седи газда и једе питу од ораха. - "А, ти једеш пите?" - "Једем!" - "А је ли крв јефтинија од пите? А камо ономе онде с ногом?" - "А шта ме се он тиче?" - "Ха, не тиче те се, је ли? Дај овамо, докторе! Један, два, пет, - колико их треба! Деде сеци! Сеците му ноге овде! Јок, не питам ја треба ли или не треба: сеци ти само! Тако! Сад види како је ономе онде! Ха синко!"

Капетан виде да се с Благојем не да објашњавати у вишим регионима. Он се спусти ниже:

- Тако је, тако је! Али ће они и добити сви пристојно издржавање из државне касе кад се сврши рат. Немајте ви бриге!

- То, то, мој господине! Само ако је то зацело и онолико колико треба, да не стоје опет пред црквом и да не просјаче по вашарима. Зар кад би неко због мене изгубио само мали прст, па ја... А овамо држава... Слушајте!... Звижди!

- Не звижди! - рече капетан.

- Та звижди, Бог с вама.

Благоје истрча наврат-нанос напоље. Мало после врати се покуњен.

- Мора бити да је неко вабио вашке. А има и угурсуза, па дувају и у кључ. Ту пре, кад је оно Срета ишао у Београд, а онај обешењак Мићин сакрио се за дирек, па пишти у кључ. Сви поскакаше, и сам начелник скочи! После се само вратише - и начелник се врати. Псују онога ко је свирао - и начелник псује, а не зна ко је!... Ја... О, брате, ја не знам што се то тако задоцнила! Да ли је то још кадгод било? Је ли ти? Еј, момче! Ходи овамо!

Оно прљаво створење помоли се опет.

- Је ли се лађа још кад овако здраво задоцнила?

- Не знам - рече створење.

- Не знаш? Сметењаче! Па шта ти онда знаш? Шта имаш за пиће?

- Свашта! - рече створење глупо се смешећи.

- Пијете ли ви ракију? - рече Благоје окренув се капетану.

- Не!

И ја слабо... Ама шта да се ради сад? Чекај-де!... Је ли то звижди?

Ућута и слуша.

- Аја... Донеси ракије! Не може више ни да се пуши. Већ ми срце поцрне од дувана! Пи! Та ово некака шома. Парна! Пи, пи!

Пошто истресе полић, као да му очи мало оживеше и цео изглед доби мирне одсудности.

- Ала ми је и то лађа! Санћим она иде брже од кола! Да је човек сео на каку му драго мрцину - где би био досада! Пиха! Шта велите, на добром коњу?

Сви коњички официри воле да говоре о коњима, па ма то било и с калуђерицама. И нашем капетану чисто сенуше очи. Он је извесно мислио на каквог араплију кад рече:

- За осам сахата!

- За осам, богами! - рече Благоје коме је ова пристрасност ишла у рачун. - А ово је већ које доба! Да сам ја само знао!... Него не бих га, опет, смео товарити на кола. Истина, његов друг Јоле каже: лако је рањен, сасвим лако; али, знате, рана је, а ја бих њега на кола! Ех, кака је била у мог мајстора кобила!... Ej ти, слепи мишу! Донеси још ракије... Кобила као срна! Па само овако савије главу.

Он изви руку тако јако, како би отприлике изгледао коњ са сломљеним вратом.

- Ама зар ти немаш боље ракије? Ej ти, пупавче! Кажи газда-Давиду да ја иштем ракије. "Добре!" кажи, "газда-Благоје!"... Овако савије главу! Ама ту требају руке! Да пукну вукући! Она кад трчи, па све овако, - он тури главу међ' ноге - а ја држи, држи! Па напослетку, кад ништа не помаже, а ја у стог или у тарабу, у зид, где стигнем! Ништа она под нагим богом не види, само кад једанпут ухвати хук! А ја у плот, па кад лупи главом, ја мислим оде до ђавола и она, и ја, и кола, и све! А оно ништа! Па после још иде мирно као буба! Али нико други није умео с њом као ја. Калфа Видак ишао једанпут по бакар на Саву, а она само овако - он опет тури главу међ' ноге и испружи браду као да му је ђем у устима. - Видак испусти узде, па легне у кола, а она све преко чагрња, па по јендецима, па трчи, па трчи, па трчи... Звони! Јелте да звони? Да платим!

Он опет истрча напоље, али кад се врати, на његову лицу беше нестало нестрпљења, и глупа веселост ливаше из очију на које, по изразу мојих земљака, већ почињаше цурити ракија.

- Какав је то коњ, управо кобила! Мајстор метнуо једанпут један сандук - овако оволики, не знам шта је хтео! А она: ђем на зуб, па овако! Па како је летела, онако у авлију! А кола закаче; па стражњи точкови остану пред капијом, а мајстор у капију, а сандук њега по глави, а предњи точкови код ора, а кобила пред кућу, а ми да умремо од... од... Ама шта су ти одвугле ове жигице?... Дај једну жишку!

Капетан га више не слушаше. Његове мисли беху далеко: чак у Књажевцу. Тамо му је била жена код матере чекајући да се ослободи бремена. Али тада су тамо били и Черкези.

Ужасне комбинације севаше капетану кроз главу. Сва варварства која су починили ови љубимци Европе сликаху се живим бојама у његовим мислима. А поврх свега стајаше десператна неизвесност; јер откако је пошао у рат, само је два писма од жене добио. У оба му писаше да ће доћи чим се породи и дигне, али од последњег писма беше прошло већ пет недеља, а Турци дошли на Тресибабу, а Черкези руше његову кућу и пале му постељу на којој му можда жена лежи. Па ипак је он ишчекиваше. Има у човека једна жица, лажљива као случај, па ипак је зову "предосећање". Ко год игра на лутрији, тај при сваком вучењу има предосећање да ће добити, и никада се не чуди по свршеном вучењу како га је преварило то предосећање. А удари ли само једном и на њега слепа срећа, он цео свет уверава да је знао да ће добити, јер му се све бесе тако чинило и никако друкчије. И капетан Танасије већ трећи пут узаманце долази чак с позиције на лађу, с тешком муком измољавајући допуштење од команданта, јер му се све чињаше да га данас неће преварити слутња. Али ево баш у овај пар учини му се да ни сама лађа неће више доћи. Он постаде нестрпљив као и Благоје. Преврташе мисли да просеје из њих оно што је црно. Оде у Књажевац где се родио; уђе у своју кућу, седе под орах који је посађен онда када се капетан родио, а који сад на својој периферији носи суве гране. Ту сахрани оца и матер, ту преко пута замилова девојку, ту уз кућу однесе куму лимун и позив на прстен. О, како му ту беше драго све: и стари орахов орман, и зарфови отети од неког турског паше у првом нашем устанку, искрхани ногари за кацом у подруму, и икона светога Николе с двокрилним и увијеним носом, налик на два пужа, и фистан у сарачани, у којем се његова мајка венчала, и опет, опет, и поврх свега: весело, благо и пуначко лице његове жене, и стидљива нада да ће бити отац... и..., не, не може бити! Та, ако су и Турци, нису зверови! Он се потрља по челу хтевши разгнати ове мисли.

- Мајстор је, и богзна како, рад био да се ождреби - настављаше Благоје гледајући непрестано у место на коме је капетан још при почетку седео. - Дабогме! Јер то је хала, није коњ! Е, али тако...

Капетан га мирно слушаше, као ону шеталицу на сахату. Ни она, ни Благоје нимало му не сметаше да даље настави своје мисли.

Опет је на старом месту. Опет пламте куће и по улицама леже нагрђене лешине...

Тек око поноћи он се извали на клупу крај прозора бацивши најпре још један поглед на лампу која све слабије светљаше и све грђе смрдијаше и на Благоја који хркаше туривши главу међ' ноге и пруживши обе ноге напред, као да држи уздице.

Залуд се капетан мучио да сведе очи - сан његов беху окупили Черкези! Тек у саму зору као да мало придрема, али тад се зачу кроз мртву ноћ равномерно лупање точкова и узвикивање оних што мере воду с предњег краја ладе; па онда пиштаљка стаде будити успавану послугу на станичној лађи. Капетан скочи; сабља му се отиште и са звекетом лупи о земљу. И Благоје се трже.

- Нећеш, бре! - рече он и као да поново повуче уздице и поново заспа.

Капетан истрча напоље у свеже јутро. Једва је дисао. Неизвесан страх владаше њиме. Он у трк дотрча до станичне лађе. Докопа бачен алат с лађе која долазаше и стаде је вући себи. И таман да заметне уже на казук, а у гомили света опази једну жену која издиже више главе дете у повоју. Капетан баци уже момцима који се чудише његову послу, занесе се и мало што не паде у воду. И кад му жена у оној тишми и гурању паде на прси и предаде му сина, прво сузе, па онда пољупци почеше падати на пуначко детенце које се нимало не срђаше на свог досад невиђеног оца.

И жена је плакала - то се већ зна! И друга једна постарија жена иза ње - и без тога не иде! И најзад и детенце ототањи.

Они брзо прећоше преко моста и склонише се у страну правећи места другим путницима који се гураше заједно са својим пртљазима, јер још не беше ниједног кочијаша ни носача.

Капетан хтеде много штошта питати жену, али никако да отпочне; напослетку му се одреши језик:

- Мећер, ти си жива!

Он је ухвати и стеже за мишицу, као хтевши се уверити.

- И овај мали! Ти, ти, војниче! А шта ти ја којешта нисам мислио! Боже, Боже!

Он обриса лице рукавом и држећи дете настави:

- Знао сам, зацело сам знао да ћеш доћи. Тако сам баш у длаку рачунао. А нана?

Тек у тај пар он угледа ону стару жену и потрча јој руци:

- Хвала Богу, само кад сте сви живи и здрави! Кад је све добро!

Стара жена бризну у плач:

- Далеко смо од добра, синко! Остадосмо без куће и кућишта.

Капетана као да нека ледена рука шчепа за срце али та рука исто тако нагло попусти, јер он у исти мах опази како се преко ћуприје креће један човек у простом војничком оделу, а без десне ноге и леве руке,

- Ћути! - рече капетан с ужасом на лицу. Брзо предаде дете жени, па притрчи богаљу. Потхвати га руком испод мишке и поможе му да закорачи једну греду која се била испречила на мосту.

- Да ниси ти, војниче, газда-Благојев син?...

- Јесам, господин-капетане! - рече војник састављајући ногу и штаку и дотакнувши се по војнички капе. Али га штака издаде и он се придржа за једну госпођу с кучетом и зембилом која врисну и одскочи у страну.

- Ту ти је отац! Чекај да му кажем!

Како беше тек зора и путници неодлучно стајаху на обали, то и нехотице сви обратише пажњу овој сцени.

Капетан отрча напред у механу да пробуди Благоја. Свет се расклони у два реда пуштајући инвалида: красног, једрог момка, с мушким лицем и жалостивим осмејком око усана. Све беше у њега: и снага, и здравље, и лепота, и опет - ничега не беше! Све личаше на разлупану скупоцену порцуланску вазу.

Он пође полако напред. За њим пристаде капетаница с мајком и дететом, па онда остали свет, сви ћутећи као у неком свечаном спроводу.

У тај пар гологлав Благоје истрча из механе:

Капетан поскочи и дохвати га за руку:

- Стани! Он је тешко рањен! Здраво тешко!

- Како тешко? Ко то каже?... Ево, ево писма!... Његов друг Јоле...

Зверајући на све стране, он протрча поред инвалида и заустави се на крају публике:

- Па где је?

- Тата! - викну војник милостивно окрећући се на једној нози и подупирући се штаком. - Тата! Та ево ме!

Благоје се као мућа брзо окрете. Стаде пред сина. Гледа га, гледа - па онда тресну о земљу.

Нико не мишљаше да иде својим послом. Сви прискочише, попрскаше га водом. Дама с кучетом и зембилом тури му некакве капљице под нос. Брзо га повратише и дигоше на ноге. Он се прво обриса од воде којом су га поливали, па онда загрли сина, али тако нагло као да се бојао да ће му побећи!

Дуго га не пусти. А и кад се одвоји, он га гледаше правце у очи, не смејући никако спустити очију доле где је некад нога била.

- Хвала Богу, само кад си ти жив! Све ће опет добро бити. Ово, - он руком напипа штаку - ово ће народ позлатити! Је ли тако, браћо?

Сви прискочише одобравајући.

- Ето ја, - рече капетан - ја први дајем... - он стаде претурати шпагове, али нађе само неколико крајцара, - ја ево дајем сахат и ланац. На!

- Хвала, господин-капетан! - рече војник, исто онако поздрављајући капетана. - Држи, тата! Ја немам руке.

- Ево и ја ти дајем моју ћилибарску лулу. Вреди два дуката - рече Стево практикант.

- Хвала, браћо! Држи, тата!

- Ево ти да купиш дувана! - рече Маринко магазаџија и пружи му неколико дуката.

Војник, с муком придржавајући штаку, скиде капу и подметну је магазаџији да тури у њу новце.

- Хвала, браћо. Држи, тата!

Благоје узе капу у обе руке, метну у њу сахат, лулу и дукате.

Народ поче редом спуштати у капу. Међу путницима беше и браће Руса, са оном, како они веле, "широком натуром". Они немилице даваше.

Војник се захваљиваше непрестано са: "хвала, браћо!, хвала, браћо!", али му глас постајаше све више и више загушљив. Те две речи почеше добијати одсудан ритам, као у слепаца на вашару, и он као да сад први пут осети са свом снагом непоколебљивог уверења да је богаљ и просјак. И најзад просуше се тихе, крупне сузе, као мајска киша.

- Гле, гле ти њега - рече Благоје. - Због так'е ситнице плаче! Па шта ми је то? Једна нога! Е, хеј! Све ће то опет... - он умало не рече "нарасти", али се опет устави: - Све ће то опет... Ама је ли ти ја кажем да ће то све народ позлатити?!

Па онда уједаред и сам бризну у плач:

- А што ће ми све ово?

Он баци преда се капу с поклонима и као луд погледа у небо, као да одозго чека одговора.

- Хајдемо-те одавде! - рече капетаница. - Овде је несрећа, а ми... - она погледа у обе ноге своме мужу и у пуне обрашчиће свога детета... - ми смо, хвала Богу, срећни и пресрећни!

Тада су одвели Благоја и сина с поклонима на каруцама у варош. Људи добра срца чинили су им донекле поклоне, али све се на свету огугла. Све избледи: и одушевљење, и љубав, и дужност, и сажаљење, и не можеш га више познати, као ни Топузова вранца који је некад добијао сваку трку, а сад окреће сухачу.

Капетан је опет озидао кућу на истом месту у Књажевцу. Покрио је, истина, као што се каже, хартијом, али му је жена п весела, и синчић здрав, и чупа га већ за бркове. |и Благоје је још донекле говорио: "Све ће то народ позлатити!" После је окренуо на: "Све ће то теби Бог платити!" Напослетку се пропије и ту скоро умре. А његов син прима *издржавање* из инвалидског фонда и - проси!

Можете му, ако ћете, уделити.

Ово је мој прилог! (1882)